

Na podstawie §34 ust.5 Statutu Powiatu Tarnogórskiego wnoszę o dodanie do punktu 7 protokołu nr XV/2016 z sesji Rady Powiatu Tarnogórskiego, która odbyła się w dniu 2 lutego 2016 roku, mojej wypowiedzi następującej treści:

„Radny Józef Korpak powiedział, że ma zaszczyt przedstawić projekt uchwały grupy radnych w sprawie przyjęcia oświadczenia dotyczącego poparcia dla obywatelskiego projektu zmiany ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych. Następnie powiedział, że inicjatywa obywatelska zmiany ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych sprowadza się do tego, aby w spisie mniejszości etnicznych dopisać mniejszość śląską. Geneza aktu prawnego jakim jest ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych jest długa. Z inicjatywą ustawodawczą w tej kwestii wystąpiła Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, która powstała już w „Sejmie Kontraktowym” czyli Sejmie z roku 1989. Przypomniał, że pierwszym Przewodniczącym Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych w Sejmie III RP był Poseł Jacek Kuroń, późniejszy Minister Pracy i Polityki Społecznej, założyciel KOR-u. Projekt ustawy długo się rodził, bo jak już mówił Komisja powstała w 1989 roku a projekt ustawy został formalnie zgłoszony przez tą Komisję w roku 2002. Ostatecznie ustawa została uchwalona 6 stycznia 2005 roku i ta ustawa do dnia dzisiejszego obowiązuje. Następnie odczytał uzasadnienie z roku 2002 do projektu ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych RP: „Cechą wyróżniającą I RP wśród innych państw ówczesnej Europy była tolerancyjność władców i elit. Rzeczpospolita była krajem bez stosów, w którym zgodnie żyły społeczności należące do różnych wyznań, kultur i narodowości. Tradycja ta jest kultywowana współcześnie. W jednoczącej się Europie Polska postrzegana jest jako kraj bez konfliktów etnicznych. Wielu polityków w Europie traktuje także Polskę jako kraj mogący stanowić wzorzec do naśladowania dla innych państw Europy Środkowo-Wschodniej. Sprzyjają temu procesowi zachodzące w ostatnich latach w naszym kraju przemiany, zaś Polska aktywnie uczestniczy w tworzeniu na kontynencie europejskim standardów praw człowieka. Prawa, wolności i obowiązki obywatelskie w państwach demokratycznych określają zasady i przepisy zawarte w Konstytucji. Szereg praw i wolności precyzowany jest i określany następnie przepisami ustaw. Specyficznymi są prawa osób należących do mniejszości. Współczesna Europa opierająca swe systemy prawne na zasadzie równości, coraz częściej dostrzega potrzebę stwarzania specjalnej preferencji, celem wyrównania szans dla tej kategorii osób. Stwarzanie preferencji może być wymuszone stosunkami międzynarodowymi, wewnętrznymi lub wynikać ze swobodnej woli ustawodawcy. Z tej też woli wynika potrzeba uchwalenia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych Rzeczypospolitej Polskiej. Tego typu ustawy lub regulacje prawne wprowadzone zostały do porządku prawnego kilkunastu państw europejskich (Danii, Republiki Federalnej Niemiec, Austrii, Chorwacji, Ukrainy, Litwy, Łotwy, Estonii, Węgier oraz Czech). Cel ustawy jest następujący: ustawa reguluje sprawy związane z zachowaniem i rozwojem tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowaniem i rozwojem języka regionalnego; realizuje zasady równego traktowania osób bez względu na pochodzenie etniczne; określa zadania i kompetencje organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie spraw mniejszości narodowych i etnicznych”. Następnie radny Józef Korpak powiedział, że zgodnie z ustawą z dnia 6 stycznia 2005 roku za mniejszości narodowe RP uznaje się następujące mniejszości: białoruską, czeską, litewską,

niemiecką, ormiańską, rosyjską, słowacką, ukraińską i żydowską. Natomiast za mniejszości etniczne uznaje się następujące mniejszości: karaimską, łemkowską, romską i tatarską. Warunki jakie należy spełnić, aby w myśl tej ustawy być mniejszością etniczną są następujące: „dana grupa osób jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej; w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją; dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji; ma świadomość własnej historycznej wspólnoty etnicznej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę; jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat; nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie”

mniejszość etniczna to jest tzw. mniejszość bezpaństwowa. Następnie powiedział, że projekt ustawy uchwalono w 2005 roku, natomiast inicjatywa obywatelska zmiany tego projektu ustawy i dopisania mniejszości śląskiej powstała w roku 2014. Powstał komitet inicjatywy obywatelskiej zmiany ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych. Komitet powstał z uwagi na samookreślanie się mieszkańców Górnego Śląska, które zostało uwidocznione w spisach powszechnych tj. w spisie powszechnym z roku 2002, w którym 175 000 obywateli Rzeczypospolitej Polskiej określiło się jako narodowość śląska, a w spisie powszechnym z roku 2011 już 847 000 obywateli zadeklarowało się jako narodowość śląska, przy czym 367 000 osób z tej grupy określiło narodowość śląską jako jedyną narodowość, 436 000 osób jako pierwszą a 411 000 jako drugą. Rada Górnego Śląska, która ma siedzibę w Katowicach, skupia 11 śląskich organizacji, w tym m.in. Związek Górnośląski, Ruch Autonomii Śląska oraz mające siedzibę w Tarnowskich Górach Przymierze Śląskie, wystąpiła z inicjatywą utworzenia komitetu. Komitet zyskał poparcie parlamentarzystów w tym jednego europarlamentarzysty Pana Posła Marka Plury. Przy tym wsparciu Komitet zaczął działać i zaczął zbierać podpisy pod projektem ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych. Pełnomocnikiem Komitetu inicjatywy ustawodawczej na Powiat Tarnogórski i Lubliniecki był obecny dzisiaj na sesji Pan Zenon Lis. Zwolennicy tej inicjatywy zebrali ponad 140 000 podpisów, a inicjatywa obywatelska wymaga zebrania 100 000 podpisów, taki jest wymóg formalny. Gdyby zbierano te podpisy dalej, to pewnie udało by się zebrać większą liczbę podpisów, ale nie o liczbę podpisów chodzi tylko o to, aby tym, którzy się samookreślają, utożsamiają się jako obywatele polscy ale Ślązacy, nadać uprawnienia wynikające z tej ustawy. Następnie powiedział, że projekt uchwały Rady Powiatu został przygotowany na kanwie podobnej uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 stycznia 2016 roku, popierającej właśnie tą inicjatywę obywatelską. W dniu 15 stycznia br. odbyło się pierwsze czytanie projektu ustawy, która wpłynęła w lipcu 2014 roku i była procedowana w Sejmie VIII kadencji. Procedowanie to nie dobiegło końca i zmiana tej ustawy pozostała w komisjach i w nowej kadencji Sejmu sprawa powróciła. W wyniku pierwszego czytania odbyło się głosowanie za skierowaniem tego projektu ustawy do komisji. Dodał, że w toku pierwszego czytania został zgłoszony wniosek przez posłów klubu PSL aby odrzucić ten projekt w pierwszym czytaniu a później, w następstwie interwencji władz PSL ze Śląska, wniosek ten został wycofany. W związku z czym żadne z ugrupowań parlamentarnych w Sejmie RP obecnej kadencji nie zamierzało odrzucać tej ustawy w pierwszym czytaniu, natomiast w głosowaniu za kontynuacją uznania praw mniejszości śląskiej, większość Sejmu tj. 249 posłów było „za”, 51 było „przeciw”, 124 „wstrzymało się” od głosu, 36 nie głosowało. Część posłów uważa, że nie ma mniejszości etnicznej śląskiej, że Ślązacy są jedną z grup

etnograficznych narodu polskiego. Natomiast prof. Dorota Simonides w artykule z 1995 roku pt.: „Czy istnieje gómośląskie etnikum?” Napisała: „analiza rodzimej ludności gómośląskiej według powyższych kryteriów prowadzi do wniosku, że mamy tu par excellence do czynienia z odrębną grupą etniczną. Grupa ta zamieszkuje Górny Śląsk niezależnie od zmieniającej się zwierzchności państwowej na tym terytorium. Rozwinęła ona samodzielną kulturę, która mając za podstawę kulturę staropolską wchłonęła z biegiem czasu wiele elementów kulturowych czeskich a następnie również niemieckich”. Na zakończenie wypowiedzi radny Józef Korpak zwrócił się do radnych z prośbą o „przychylnie rozpatrzenie tego projektu uchwały i poparcie inicjatywy obywatelskiej zmiany ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych prowadzącej się do uznania uprawnień mniejszości śląskiej”.

Józef Korpak

Tam. Górn., 29.02.2016 r.